

Køreplan for Vækstforums arbejde med klyngeudvikling i 2007-2008

1. Klyngetyper

Omdrejningspunktet for de kommende års prioritering af midlerne til erhvervsudvikling skal være udvikling af regionens klynger. Klynger kræver forskellige typer af understøttelse alt efter hvilket udviklingsstadium de befinder sig på. Indsatsen skal derfor omfatte både styrkepositioner med modne klynger, spirende klynger og potentielle klynger.

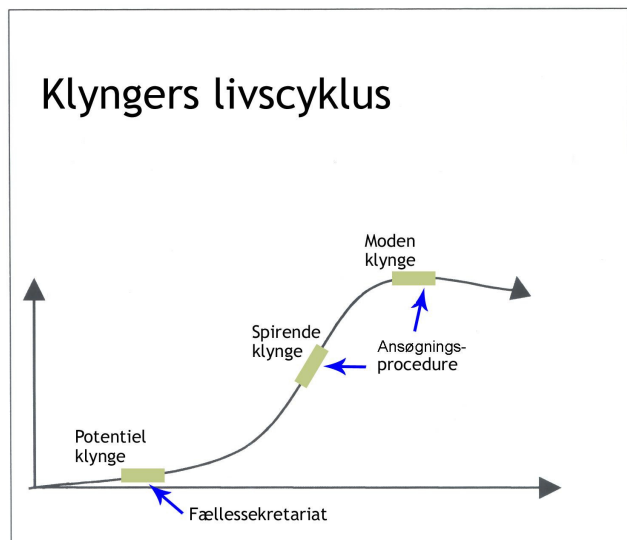
Region Syddanmark har en række erhvervsmæssige styrkepositioner med *modne klynger* inden for "traditionelle" erhverv. Fødevarerhvervet er det beskæftigelsesmæssigt mest betydningsfulde i regionen, og mekatronik er det erhverv regionen er stærkest specialiseret inden for. Regionens geografiske placering kommer endvidere til udtryk i et stærkt transport og logistik erhverv, og at offshore erhvervet udgør en særlig syddansk specialisering og styrke.

Foruden styrkepositionerne rummer regionen også en række *spirende klynger* inden for "nye" erhverv, fx energiteknologi, robotteknologi, køleteknik og IKT. De spirende klynger er karakteriseret ved, at der i en eller anden form er et samarbejde mellem virksomheder, videninstitutioner osv. med fokus på at udvikle klyngen til en egentlig styrkeposition.

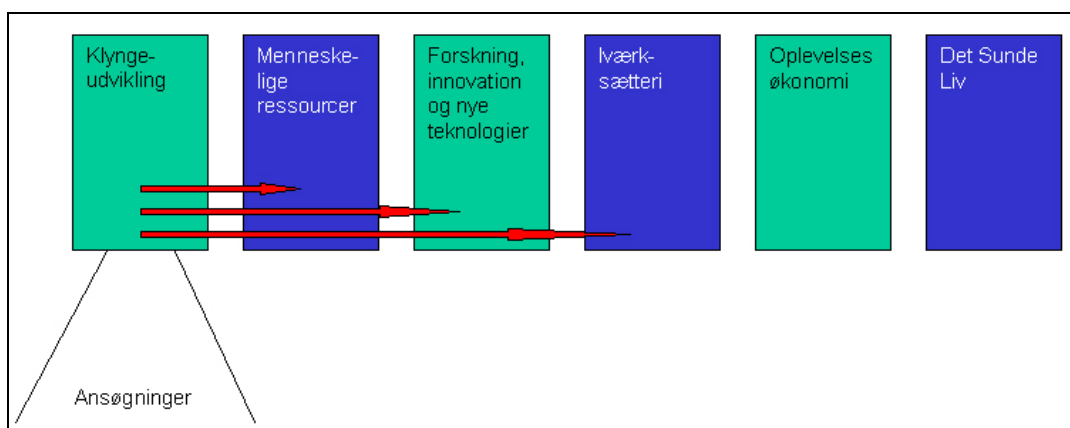
Endelig findes der en række *potentielle klynger* i regionen. De kan være kendte eller endnu ikke erkendte. Det kunne fx være bioenergi, luftrensning i landbruget, medico, medical devices, affaldshåndtering, biometri, IT-baseret oplevelsesøkonomi, biotek og bedre udnyttelse af landbrugsprodukter.

2. Initiativer i Handlingsplanen

Indsatsområdet klyngeudvikling skal opfattes som en "indgang" til handlingsplanens øvrige indsatsområder undtagen oplevelsesøkonomi og "Det Sunde Liv". De fleste klyngerelaterede initiativer vil skulle gennemføres under andre indsatsområder i

handlingsplanen; Menneskelige ressourcer, Forskning, Innovation og nye Teknologier og Iværksætterier.

- *Modne klynger*

Der skal opbygges et antal fyrtårnsprojekter, der udspringer af regionens erhvervsmæssige styrkepositioner. Styrkepositionerne er af stor betydning for regionen og Vækstforum ønsker at medvirke til, at de har evne til at skabe omstilling. Styrkepositionerne skal virke som drivkraft og model for regionens øvrige klynger.

Det er vigtigt, at disse etablerede styrkepositioner betragtes i et værdikædeperspektiv, der også omfatter støtteerhverv. En satsning på fx fødevareerhvervet vil derfor betyde, at også landmanden, gartnerierhvervet, robotteknologien, den rustfrie stålindustri eller emballage- og marketingsspecialisterne kan inddrages. Dermed bliver de hver især stærkere på deres respektive markeder, hvis de har den nødvendige tillid til at indgå i et tæt samspil, hvor de kan udfordre og hjælpe hinanden til at blive bedre. Vækstforum vil endvidere prioritere den internationale dimension på klyngeudvikling højt. Det gælder bl.a. global videnhjemtagning samt internationalisering

I en første fase indkaldes ansøgere til målrettede klyngeaktiviteter, der udspringer af styrkepositionerne og tilsigter at bidrage til omstilling og fornyelse, fx gennem innovation og internationalisering. I en senere 2. fase vil også andre modne klynger, end de der findes inden for styrkepositionerne, kunne omfattes af indsatsen.

- *Spirende klynger*

Spirende klynger kan rumme morgendagens teknologiske fremskridt og kan under de rette omstændigheder udvikle sig hurtigt. De spirende klynger er karakteriseret ved, at der i en eller anden form er et samarbejde mellem virksomheder, videninstitutioner osv. med fokus på at udvikle klyngen til en egentlig styrkeposition.

Vækstforum vil understøtte udviklingen af klyngeaktiviteter for spirende klynger, som udvælges efter kriterier, der er målrettet deres særlige udfordringer, fx samarbejdsstruktur, kommerialisering, internationalisering osv.

Vækstforum vil indkalde ansøgninger til målrettede klyngeaktiviteter for spirende klynger, der tilsigter at bidrage til videreudvikling af klyngerne. Der vil blive en ny ansøgningsrunde i 2008.

- *Fællessekretariat for potentielle klynger*

Vækstforum ser potentielle klynger som en option for fremtidig vækst og velstand i regionen, som det vil være vigtigt at understøtte, indtil de enten har vist sig at de kan udvikles til spirende klynger eller til deres potentiale er ordentligt vurderet og fundet utilstrækkeligt til fortsat støtte.

Indsatsen for at hjælpe potentielle klynger er i dag for ukoordineret og tilfældig. Der er behov for en samlet og koordinerende indsats, hvor potentielle klynger får adgang til hjælp og værktøjer til at udvikle deres samarbejde. Sekretariatet skal fungere som de spirende klyngers bindeled og brobygger i forhold til innovationsmiljøer, iværksætterområdet, forsknings- og uddannelsesmiljøer – også internationalt.

Sekretariatet skal derudover styrke og formidle internationale erfaringer og videnopbygning, adgang til udenlandske markeder osv. og sætte fokus på aktiviteter inden for regionens forskningsinstitutioner, der gennem øget videnanvendelse kan styrke spirende og potentielle klynger. Det kunne fx være effektiv energi, sundhed (fx medico og medical devices) affaldshåndtering, biometri, IT-baseret oplevelsesøkonomi, køleteknik, biotek og bedre udnyttelse af landbrugsprodukter.

3. Aktiviteter og arbejdsplan for 2007

Det er målet, at der i løbet af 2007 igangsættes markante initiativer og satsninger inden for klyngeudvikling. Vækstforum vil i 2007 iværksætte følgende konkrete initiativer, der skal styrke virksomhedernes klyngeamarbejde.

3.1 Udvikling af modne og spirende klynger

Uanset om målgruppen er etablerede styrkepositioner eller spirende klynger vil Vækstforum anlægge en tilgang til klyngeudvikling, der tager afsæt i klyngernes egne vurderinger af, hvor en indsats vil indebære størst udviklingspotentiale. Centralt for tilgangen er et sæt klare kriterier for udvælgelse af klyngeaktiviteter, hvorefter interesserede inviteres til at ansøge.

Denne tilgang skal sikre at indsatsen bliver mere præcis, forankres bedre blandt klynges aktører samt sikre en mobilisering og øge samspillet mellem aktørerne internt i klyngen. Tilgangen indebærer samtidigt at Vækstforums klyngeinitiativer vil kunne variere alt efter, hvilke særlige fokusområder de enkelte ansøgere selv ser som afgørende for deres respektive klyngers udvikling.

Vækstforum vil således udarbejde en række kriterier, der skal udtrykke Vækstforums prioriteringer inden for klyngeudvikling. Der kunne være tale om følgende overordnede kriterier:

- Klyngens potentiale som lokomotiv for regionen
- Klyngens ressourcemæssige fundament
- Relationer og dynamik internt i klyngen, herunder virksomhedsengagement
- Klyngens innovationsaktivitet
- Klyngens globaliseringsparathed

Vækstforum vil i det endelige ansøgningsmateriale supplere disse overordnede kriterier med en række underkriterier, jvf. anbefalingen fra underudvalget.

På baggrund af en beskrivelse og dokumentation af ovenstående kriterier skal konkrete ansøgninger om klyngeaktiviteter – uanset om der er tale om klynger inden for styrkepositioner eller spirende klynger - angive hvilke funktioner og kompetencer, der er særligt afgørende for klynges videre udvikling, samt hvilke styrker og svagheder klyngen besidder i relation hertil. Ansøgningen skal derudover indeholde en plan for, hvordan svaghederne kan adresseres og hvilke effekter dette forventes at generere. Der kan fx være tale om følgende typer af initiativer, der skal sikre:

- Screening af potentielle virksomheder
- Metode til udvikling af fælles branding
- Fælles uddannelse/kompetenceudvikling
- Fælles adgang til ny teknologi
- Initiativer der øger spin-off inden for klyngen
- Udvikling af forskningsprojekter i samspil med videninstitutioner
- Markedsdrevne innovationsprojekter
- Etablering af fælles udviklingsprojekter
- Udvikling af metoder til at styrke værdikædesamarbejde

På den baggrund ansøges om midler til et konkret initiativ, der bl.a. indeholder en kort beskrivelse af:

- Hvad er det overordnede mål med initiativet?
- Hvilke konkrete mål og delmål?
- Hvilke aktiviteter skal igangsættes for at nå disse?
- Hvilket potentiale vil klyngen på længere sigt have?

Ansøgningerne skal indeholde en klar ansvarsfordeling mellem parterne, en plan for monitorering af indsatsen samt en metode til at gennemføre kvantitativ effektmåling. Vækstforumsekretariatet vil kunne bistå med forslag til effektmåling.

Næste skridt:

1. *Vækstforum beslutter kriterier for prioritering af klyngeaktiviteter (december 2006)*

På mødet den 4. december beslutter Vækstforum på baggrund af oplæg fra vækstforumsekretariatet hvilke kriterier, der skal lægges til grund for udvælgelse af klyngeaktiviteter inden for styrkepositioner og spirende klynger. Samtidig

beslattes en afgrænsning af, hvilken typer af aktiviteter som Vækstforum vil medfinansiere under klyngeudvikling og hvilke, der kan dækkes af efterfølgende initiativer under handlingsplanens øvrige indsatsområder. Vækstforum afsætter en budgetramme for klyngeinitiativer samt mål for samfinansiering.

2. *Vækstforum indkalder forslag til klyngeaktiviteter (januar 2007)*

Vækstforumsekretariatet indkalder med udgangspunkt i Vækstforums valg af kriterier forslag til klyngeprojekter. Der udarbejdes en skabelon (projektbeskrivelse), der skal anvendes. Der afholdes et informationsmøde herom medio januar 2007. Her orienteres tillige om andre relevante initiativer inden for handlingsplanens øvrige indsatsområder. Forslag, der skal komme i betragtning til prioritering i Vækstforum, skal være indsendt til Vækstforum i marts 2007.

3. *Behandling af forslag til klyngeaktiviteter (marts - maj 2007)*

Vækstforumsekretariatet nedsætter et underudvalg, der gennemfører drøftelser med ansøgere og behandler forslagene med henblik på drøftelse og prioritering i Vækstforum.

4. *Igangsætning og monitorering af klyngeaktiviteter (medio 2007-)*

Vækstforum prioriterer klyngeaktiviteter på mødet den 14. juni 2007. Der udarbejdes efterfølgende udkast til resultatkontrakt med aktørerne bag de konkrete klyngeinitiativer, der er blevet prioriteret af Vækstforum. Herefter igangsættes konkrete initiativer og der gennemføres løbende monitorering af indsatsen og på passende tidspunkt effektmåling.

5. *Vækstforum indkalder nye forslag til klyngeaktiviteter (medio 2008-)*

3.2 Fællessekretariat for potentielle klynger

Et fælles klyngesekretariat skal fungere som brobygger fra de potentielle klynger til omverdenen på områder, hvor de endnu ikke har ekspertise og styrke til at orientere sig og knytte kontakter, eksempelvis inden for forsknings- og uddannelsesverdenen eller iværksætterområdet. Det skal være koordinerende i forhold til regionens innovationsmiljøer, og skal kunne trække på klyngesekretariater i relation til de etablerede erhvervsmæssige styrkepositioner.

Klyngesekretariatet skal bidrage til at igangsætte aktiviteter inden for regionens forskningsinstitutioner, der gennem øget videnanvendelse kan styrke potentielle klynger. Det skal ske ved at udbygge samspillet med forskningsinstitutioner uden for regionen, såvel nationalt som internationalt. Konkret skal fællessekretariat for potentielle klynger arbejde med:

- Identificering af potentielle klynger
- En platform for videnudveksling mellem virksomheder og relevante videnaktører
- Screening af potentielle virksomheder
- Metode og bistand til udvikling af nye klynger
- Metoder til afdækning af nye brugerbehov
- Opstilling af scenarier/forretningsmodeller

- Fælles uddannelse/kompetenceudvikling
- Fælles innovationsprojekter
- Metoder til fælles markedsføring
- Etablering af fælles udviklingsprojekter

Næste skridt:

1. *Vækstforum godkender udbudsmateriale til fællessekretariat (forår 2007)*
På baggrund af drøftelser med relevante aktører nationalt og internationalt udarbejder vækstforumsekretariatet et forslag til udbudsmateriale for et fællessekretariat for potentielle klynger i Region Syddanmark.
2. *Der gennemføres udbud af fællessekretariat (sommer 2007)*
Vækstforumsekretariatet gennemfører et udbud, hvor interesserede aktører/konsortier kan byde ind på at udvikle, huse og være operatør på et fællessekretariat for potentielle klynger.
3. *Vækstforum vælger operatør for et fællessekretariat (efterår 2007)*

Udbuddet forventes afsluttet i sensommeren 2007, hvorefter Vækstforumsekretariatet bearbejder indkomne tilbud med henblik på at forelægge et beslutningsoplæg til vækstforum i efteråret 2007 om valg af udvikler, vært og operatør for et fællessekretariat for potentielle klynger. Der udarbejdes efterfølgende resultatkontrakt, således at sekretariatet kan være i funktion primo 2008.